

- „Той се заля с кафе, докато си пробиваше път напред.“
- „Ръцете ѝ трепереха толкова много, че дори не можа да отвори портмонето си.“

Това са примери за вградени препятствия, които е трудно да бъдат измислени. Ако не сте си правили пуканки и не сте ходили до кухнята, хрумването, че те са изгорели или че сте бутнали ваза (примери за отрицание), изисква твърде задълбочена рефлексия. Важно изключение е, че ние очакваме да чуем за такива препятствия, когато те служат, за да се поддържа логиката на фиктивната история безупречна (например, когато ни се казва, че моторът не е запалил веднага, за да се обясни забавяне във времето, или че е бутнал вазата, за да се обясни защо има стъкла по пода).

Перфектната рецепта за разпознаване на лъжи

Искало ли ви се е някога да използвате детектор на лъжата, за да разберете дали ви казват истината? С тактиката, която за първи път въведох в книгата си „Как никога повече да не бъдете лъгани“, можете на секундата да установите дали една история е истина, или е само купчина лъжи – при това само с няколко лесни въпроса.²

Нека си представим, че жена подозира приятеля си, че не е ходил на кино с брат си, както е казал, а е бил извън града с приятели. Ако тя просто го попита дали е бил на кино, това ще му даде възможност да каже „Да“: ако наистина е бил, ще потвърди, а ако не е бил, най-вероятно ще се придържа към версията си и отново ще потвърди. Ако обаче тя използва рецептата за разкриване на лъжи, ще постави два въпроса, за да потвърди фактите, и след това ще включи измислен „факт“. Например първо ще попита „Какво гледа?“, след това – „Кога свърши филмът?“. Накрая ще въведе своя факт: „Чух, че е имало задръстване поради авария на главен водопровод по същото време.“ Сега единственото, което трябва да направи, е да изчака отговор.

Приятелят ѝ е изправен пред очевиден проблем. Ако не е бил на кино, той не знае дали да потвърди, че е имало авария. Ако

Когато става дума за не-травматично събитие, човекът, който казва истината, си спомня все едно гледа филм в съзнанието си. За разлика от това онзи, който лъже, е принуден да си измисля събитията, да ги съчинява сцена по сцена, което повече напомня на поредица от снимки или образи, навързани заедно, така че да се създаде усещане за истинско движение.

каже, че не е имало задръстване, а всъщност е имало, то тя ще разбере, че не е бил на кино. Независимо от отговора, той ще направи нещо, което всеки лъжец прави, когато е изправен пред подобна трудност: ще се поколебае, докато реши как да отговори. Имайте предвид, че ако е бил на кино, незабавно би казал: „Нямаше задръстване. За какво говориш?“ Но той не е сигурен, защото не е бил там, затова ще се поколебае и точно по този начин ще се издаде. На

всичкото отгоре вероятно ще даде и грешен отговор, като се съгласи с казаното от приятелката си, защото не подозира, че тя си е съчинила този факт.

Нека повторим стъпките:

- Започвате с два уточняващи въпроса и след това вмъквате измислена от вас подробност. Тя трябва да е неистинна. Ако другият потвърди нещо, което действително е вярно, вие няма да научите нищо ново.
- Измислената подробност трябва да изглежда напълно възможна и смислена. Иначе другият би могъл да реши, че се шегувате с него.
- Тази подробност трябва да е нещо, което би се отразило пряко върху него, така че, ако е вярно, той би имал информация от първа ръка.

Ако той замълчи за прекалено дълго, промени темата или даде грешен отговор, тогава е твърде вероятно да ви лъже. Но отново ще повторя, че не бива да разчитате на една-единствена изолирана тактика. Възможно е колебанието му да се дължи на това, че старателно се опитва да си припомни детайлите от въпросната вечер.

Ако пък нечий отговор звучи добре обмислен и предварително упражняван, има голям шанс той да е очаквал въпроса и

да е измислил правдоподобна история. Въмъкването на трудни за спомняне факти и детайли е показател за предварителна подготовка. Например представете си човек, на когото е зададен въпросът къде е бил в конкретен ден преди два месеца, и той отговори: „Отидох на работа, тръгнах си в 17.30 ч., вечерях в „Истсайд Динър“ до 19.45 и след това направо се прибрах.“ Или си представете, че детектив разпитва заподозрян. Ако той е в състояние да си спомни какво е правил и къде е бил в конкретен ден преди две години, нещо съвсем не е наред. Повечето хора не могат да си спомнят дори какво са закусвали вчера.

Едно е някой да е потаен или да си позволява благородни лъжи, но съвсем друго е проективно да опитва да използва другите за лична облага. Всички сме срещали сладкодумци и манипулатори, виждали сме и същински измамници. Добрата новина е, че техните стратегии са във висока степен предвидими и ако веднъж разберете какви тактики използват, ще можете лесно да разпознавате и контрирате ходовете им. В следващата глава ще научите как да обръщате нещата в своя полза и повече никога да не позволявате да ви използват.